

STRAMA Värmland

PM - Antibiotikaprofylax vid operativa ingrepp

T. Ahlqvist, S-E Lundin, E Sandholm STRAMA Värmland, M Henriksson Ort klin,
J O Olsson, P. Polleryd, A Törnqvist Kir klin

För rekommendationer avseende behandling se separat PM

Allmänt

Detta PM är rådgivande och faktorer i ett individuellt fall kan göra ett annat profylaxalternativ mer lämpligt. Om man avviker från råden i våra rekommendationer skall detta inkl skälen till ställningstagandet anges i en journalanteckning.

Det är av stor vikt att skilja profylax från en behandlingssituation då helt andra ställningstagande angående preparatval, dosering och behandlingstid måste ske.

Lämpligt antibiotikum väljs så att merparten av aktuella patogener täcks och preparaten skall helst skilja sig från de som vanligen används vid behandling.

Singeldos är regel men undantagsvis vid specificerade ingrepp förordas flera doser. Vid mycket lång operationstid (överstigande 4-5 timmar kan flera doser behöva ges beroende på preparatens halveringstid). Profylax förlängs i Värmland alltför ofta > 1 dygn.

Antibiotikadosen ges så att adekvat vävnadskoncentration uppnås vid ingreppets start.

Parenteralt ges första dos ca ½-1 timme före op start.

Peros ges första dos minst 1-2 timmar före op start. Doxyferm och Flagyl har lång halveringstid och kan ges op dagens morgon exempelvis vid premedicineringen.

Preparat

Doxyferm och Flagyl absorberas snabbt och effektivt och kan när så anses lämpligt lika gärna ges peroralt som parenteralt

		<u>Dos</u>
Doxyferm tabl	100mg	200mg
Doxyferm infusion	20 mg/ml	200mg
Flagyl tabl	400mg	1200mg
Flagyl infusion	5 mg/ml	1000mg
Ekvacillin injektion		2 g
Zinacef injektion		1,5 g
Meronom injektion		1 g

Allergi

Allergi mot Doxyferm (doxycyklin) - välj T Eusaprim Forte 1x1 (Inf Eusaprim 10ml –spädes enl. FASS).

Allergi mot Ekvacillin - välj Caps. Dalacin 300mg 2x1 (Inf Dalacin 150mg/ml, dos 600mg).

STRAMA Värmland

Kontamination

Vid ingrepp där man misstänker kontamination skall odling tas med pinnprov samt om möjligt aspirerad vätska i aerob och anaerob blododlingsflaska.

Vid kontamination av bukhåla samt vid resektion av ischemisk tarm där profylax ej givits ges omedelbart Inj Zinacef + Inf Flagyl under 1 dygn.

En **arbetsgrupp** bestående av medlemmar i sjukhus-STRAMA – Thomas Ahlqvist, Sven Erik Lundin och Erik Sandholm har i samråd med representanter från kirurgkliniken (Jan Olof Olsson, Per Polleryd, Anders Törnqvist) och ortopedkliniken (Ulf Thörnqvist, Magnus Henriksson) sammanställt riktlinjerna.

Evidens

Underlaget för att rekommendera antibiotika skiljer sig på flera punkter från andra farmaka. Randomiserade, kontrollerade, undersökningar blir svårtolkade eftersom den ekologiska faktorn för respektive patient och ort varierar och sällan är kontrollerbar.

Antibiotika riktar sig mot andra levande organismer i ständig förändring, med stora lokala variationer. Därför blir det lokala resistensläget mycket avgörande för terapivalet.

Resistensläget kan snabbt förändras och därmed terapirekommendationen.

Preparatvalet skall också ta hänsyn till framtida risk för resistensutveckling och preparat som rekommenderas för profylax bör helst skilja sig från dem som används vid behandling.

Den kliniska situationen när man använder antibiotika vid profylax skiljer sig på ett avgörande sätt från den när antibiotika används vid en etablerad infektion.

Det finns få studier där man jämför olika antibiotika mot varandra vid profylax.

Det finns också ett värde i den lokala terapitraditionen som har givit kunskap och erfarenhet av vissa preparat och därför har också hänsyn tagits till tidigare rekommendationer avseende peroperativ antibiotikaprofylax för Värmland.

Referenser

- Infection Prophylaxis in Surgery Läkemedelsverket Workshop 1999:4
- Cochrane Library 2005 Issue 1 Systematic Reviews
- (Appendectomi, bräckoperation, proximala femurfrakturer)
- Surgical Infections: Prevention and Treatment 1965-1995 (Clinical Studies) Am J of Surgery 172:July 1996
- Antimicrobial prophylaxis in colorectal surgery: a systematic review of randomised controlled trials Br J of Surgery 85;Sept 1998
- Mandell: Principles and Practice of Infectious Diseases
- Mikrobiologen CSK: Lokal resistensövervakning av f.a. gramnegativa patogener.

Utöver detta har gruppen gjort egna sökningar i Medline avseende artiklar skrivna om peroperativ antibiotikaprofylax samt studerat ett antal rekommendationer från andra landsting.

Huvudförändringar jämfört med tidigare rekommendation från 1999

Esofagus-ventrikelkirurgi: Doxyferm ersatt Zinacef

Gallvägskirurgi: Doxyferm ersatt Tazocin/Pentrexyl

Bräckkirurgi: ingen profylax

Urologiska ingrepp: Eusaprim ersatt Ciproxin/Lexinor (förutom vid prostatabiopsi) p.g.a. snabb resistensutveckling mot kinoloner i Värmland.